

Hjálpir ikki at sita heima og finnast at øllum

Helena Eliassen á Toftum vildi ikki tigandi góðtaka sína støðu sum vandaleys. Hon kravdi av sær sjálvari, at hon ikki bert setti seg hendur í favn heima í køkinum

Arbeðsloysi er hjá teimum flestu ein tung byrði, sum fólk hava ógvuliga ílt við at góðtaka, men tað er so ymiskt, hvat tann einstaki megner at gera við støðu sína.

Helena Eliassen á Toftum er ein teirra, sum ikki vildi sita hendur í favn og bert góðtaka, at hon ein dag í september í fjør misti trý partiðarstørv eftir einum degi.

Hon gjørdi skjótt av, og innlimaði seg í Javnaðarflokkin.

- Eg havi búið í Danmark í níggju ár, og tá valdi eg sama flokk, og tí kom tað av sær sjálvum, at eg valdi Javnaðarflokkin, sigur Helena Eliassen.

Ovmikið at gera áður

Eins og so nógvar føroyskar kvinnur, fór Helena Eliassen við manni og barni til Danmarkar, tá maðurin skuldi hava útbúgving. Hon tók sjálf HF-prógv, og starvaðist í barnagarði og á bókasavni í Danmark, meðan maðurin læs á universitetinum.

- Familjan kom heimaftur í 1985, og búsettist á Argjum í Havn. Helena fekk starv á Girostovu, og seinni í privatari fyrirkø, har hon hevði roknskapin um hendi.

Seinni fluttu tey í Eysturoy, og tað bygdva, sum er heimstaðið hjá familjuni, og tey bygdva sær hús á Toftum.

Helena Eliassen og maðurin eiga 16 ára gamla dóttur.

- Vit eru bert trý vaksna fólk heima, so tað er avmarkað, hvussu nógv tíð fer við tí. Umframt tað, so høvdu vit brúk fyri minari løn, av tí at vit bygdva í 1990, tá alt var so dýrt, sigur Helena Eliassen.

Arbeðsleys eftir einum degi

Tí arbeiddi hon fyrrapart í einum mathandli, seinna-part á eini bókahaldsstovu, umframt at hon fjøldi roknskap fyri fólk heima.

Helena Eliassen, nevndarlimur í Eysturoyar Javnaðarfelag: - Tað er umráðandi, at politikarar gera okkum borgarum greitt, hvat teir ætla at gera við arbeðsloysið

- Eg misti øll trý arbeðini eftir einum degi, sigur Helena Eliassen.

- Hvussu kendist tað soleiðis at verða sett utan fyri arbeðsmarknaðin eftir einum degi?

- Fyrsta mánaðin vóru eingir trupulleikar. Eg

hevði havt so nógv um at vera, og tí lá nógv á láni heima, sum eg nú fekk frá hondini.

- So var tað heldur ikki stuttligt meir. Eg havi onga beinleiðis útbúgving, men bert praktiskar royndir innan skrivstovuvyrkið í bók-

haldi og tilfíkt.

- Síðani eg bleiv arbeðsleys havi eg fingið okkurt roknskapararbeði, sum eg nýti ein part av tíðini til, men tað er ov lítið. Eg sakni eisini at koma út millum fólk á arbeðsplássinum.

Her á Toftum er bert

flakavirki, og har kann eg ikki kappast við flakafólk, sum hava royndir á hesum øki.

Neyðugt fyr at skilja egnu støðu

Helena Eliassen varð vald í nevndina í Eysturoyar Javnaðarfelag seinast, og har tekur hon lut í nevndararbeðinum, politiskum fundum o. ø. sum felagið hevur at bjóða, umframt at hon er við í kvinnubólkinum.

- Eg geri eisini hetta, fyr at skilja tær broytingar, sum fara fram í samfelagnum í hesum tíðum, og fyr at geva mftu fskoyti til at broyta hesa gongd.

- Við øðrum orðum, eg haldi ikki, at tað nyttar nakað, bert at sita heima við køksborðið og bara finnast at hinum.

- Tað er lættari hjá mær at góðtaka mína støðu, so sum hon nú er vorðin, tá eg havi fingið eina frágreiðing, hví tað er so stutt hjá okkum, sigur Helena Eliassen.

Brúk fyr Javnaðarflokkinum

- Eg havi altíð havt stóran áhuga fyr sosialmálum, og hóast eg ikki kendi nógv til føroyska javnaðarflokkin, so helt eg kortini, at hann er tann frægasti flokkurinn.

Sum umstøðurnar nú eru í Føroyum, er tað eisini umráðandi, at Javnaðarflokkurin ger nakað munagott fyr at venda gongdini, og fyr geva fólk eina vón um, at tað aftur verður liviligt í Føroyum.

- Er umhvørvið hjá tykkum merkt av, at nógv fólk eru arbeðsleys?

- Samfelagsliga afturgongdin merkist væl hjá okkum. Alt liggur stilt í løtuni, fólk siggjast ikki í gøtum, og tey koma heldur ikki saman.

Øll eru í bñstøðu, og her hendir als einki. Tað tykist, sum eingin ger nakað fyr at bota um støðuna, men at øll bert biða eftir, at politikarnir skulu siga fólk, hvat skal henda frammyr.

Politikarnir mugu taka støðu

- Tí haldi eg eisini, at tað er umráðandi, at politikarnir gera okkum borgarum greitt, hvat teir ætla at gera við arbeðsloysið. Skulu vit venja okkum við eitt ávíst arbeðsloysi, ella eru hetta bert fyrbils trupulleikar, sum kunnu vinnast á eftir stuttari tíð?

- Skulu vit hinvegin hava varandi arbeðsloysi, so mugu politikarnir eisini skipa so fyr, at fólk kunnu fáa liviligt kor. Er tað so, at arbeðsloysið skal vera ein partur av samfelagnum í eini 10 ár, hvat skulu fólk so gera, meðan tey biða?

- Tað haldi eg, at politikarnir ikki hava tikið støðu til, hóast teir hava vitan um,

hvussu kroyst fólk eru, og at tað er ógjørligt hjá nógvum familjum at fáa endarnar at røkka.

- Kappingin millum fólk tey góðu árinu gjørdi, at eingin vildi standa aftan fyr annan, viðvíkjandi húsa-bygging og øðrum materiellum virðum. Slík kapping fæst ikki burtur frá einum degi til annan.

- Eg haldi, at fólk mugu læra at gera vart við sína støðu, og ikki bert sita inni og kúra. Nógv eru nú so niðurundirkomnir, at tey ikki duga at siggja sær nakra loysn úr figgarliga óföri-num, sum tey ósek eru komnir í, og einki kunnu gera við.

- Veruleikin er tann, at fólk fáa einki gjørt. Rokningarnar eru tær somu sum áður, men peningurin minskar í hvørjum, orsakað av skattum og avgjöldum.

- Tosa fólk við bankarnar er sama biðistøða galdandi. Har verður eisini sagt, at fólk skulu biða og geva tol.

- Úrslitið er, at fólk sita heima við hús og tora ikki at vísa seg úti. Tað sigur seg sjálvt, at hetta er slítandi fyr tær einstøku familjurnar, tí meginparturin av froyingum eru ábyrgdarfólk, sum helst vilja svara hvørjum sitt.

Bøtur um sjálsvirðingina

- Hvat hevur tað havt at týða fyr teg persónliga, at tú hevur gjørt nakað við tína egnu støðu?

- Tað bøtur um sjálsvirðingina, og tað ger tað lættari hjá mær at skilja mínar trupulleikar.

- Umframt tað, so hevur tað verið hugaligt at fáa innlit, sum eg ikki hevði áður í ymisk mál. Tað hevur eisini havt nógv at týða fyr meg og at hitta fólk, ið hava somu hugsanir sum eg.

- Tað er eisini stuttligt at vit í kvinnubólkinum taka onnur evni enn sosialmál upp, so sum kvinnur oftast gera. Við at fara inn á ókend økir hevur tú eisini kensluna av, at tú ikki stendur í stað, og at alt ikki bert stoðgar upp, tí arbeðsmarknaðurin ikki hevur brúk fyr tær.

- Eg nýðist at viðmerkja, at tað helst ikki hevði verið so illa stutt í Føroyum, um konufólk høvdu tikið meira lut í politiska lívinum í áttatiárunum, sigur Helena Eliassen, og kvikar sær at skoyta upp, at hon ikki hevur ætlanir um at stilla upp.

Orð: Dagny Mynd: Kalmar